

збільшило випуск найбільш рентабельної продукції – етикеткової; збільшило маркетингову службу за рахунок підбору кадрів у Києві та Миколаєві, що дозволило розширити географію замовників і зробити спробу закріпитися на ринку поліграфічних послуг Центральної і Південної України. Але найперспективнішим є проект, який сьогодні втілюється в життя, по створенню на базі ТзОВ “Пустомитівська друкарня” спільного підприємства за участю великих компаній Польщі, Бельгії, Швейцарії з метою подальшого проведення технічного переоснащення (закупівлі потужного агрегата фірми “Gullus”), розширення виробництва і фінансового оздоровлення. В результаті вдалого впровадження даного проекту ТзОВ “Пустомитівська друкарня” повністю ліквідує кредиторську заборгованість і отримає найкраще європейське поліграфічне обладнання.

Таким чином, будь-яке підприємство в результаті дії зовнішніх факторів може опинитися в надзвичайно скрутному становищі, проте завдяки продуманим діям і науковому підходу до розв’язання проблеми можна успішно продовжувати свою діяльність.

1. Жизнь после банкротства // Бизнес. 1998. №16–17. 2. Финансово-кредитный словарь / Гл. ред. В.Ф. Гарбузов. М., 1984. Т.1. 3. Cappelle – Konijnenbergj. Van. Restruring. Firm performange and control mechanisms working paper. Tilburg university, 1995.

УДК 338.9

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ

Н.Ю. Окренка

Розглядаються нові проблеми в організації ефективного управління оборотними коштами в сучасних умовах господарювання, визначені основні напрямки прискорення їх оборотності.

Рассматриваются новые проблемы в организации эффективного управления оборотными средствами в современных условиях хозяйствования, определены основные пути ускорения их обращения.

Особливе місце в структурі капіталу підприємства належить оборотним коштам, бо переважно вони зумовлюють стійкий фінансовий стан, платоспроможність, інвестиційну придатність господарського суб'єкта.

Особливість обігових коштів полягає в їх двоякій природі. З одного боку, вони виступають у вигляді активів, втілених у матеріальні цінності – засоби сфери виробництва та сфери обігу (виробничі запаси, матеріальні цінності у виробництві, готова продукція, незавершене виробництво, кошти в касі, на розрахунковому рахунку та ін. рахунках у банку). З другого боку, оборотні кошти виступають у вигляді пасивів, тобто відображають джерела, за рахунок яких вони утворені (власні, позичені, залучені).

Оборотні кошти в сфері виробництва повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції. Водночас оборотні кошти у сфері обігу, хоч і не беруть безпосередньої участі у виробничому процесі, проте забезпечують єдність виробництва та обігу. Таким чином, оборотні кошти підприємства забезпечують єдиний господарський процес, знаходяться у постійному русі, здійснюють безперервний кругообіг, послідовно змінюючи грошову, виробничу і товарну форми. Для забезпечення неперервності виробничого процесу потрібно, щоб оборотні кошти підприємства знаходилися одночасно в усіх формах кругообігу. Якщо, наприклад, підприємство не буде мати залишку незавершеного виробництва, то у нього неминуче виникне перерва у випуску готової продукції.

Слід зазначити, що в процесі перебудови економіки з'явився ряд факторів, які негативно вплинули на формування оборотних коштів підприємств. Це, по-перше, високий рівень інфляції, що за останні роки значно знизився, досягнувши 20% у 1998 р., але залишився фактором знецінення обігових коштів підприємств. По-друге, відсутність механізму

поповнення обігових коштів. В українському законодавстві передбачається тільки дооцінка матеріальних запасів, однак вона майже ніколи не збігається з рівнем інфляції. Через інфляцію відбуваються запізнення подальших витрат щодо отримання доходів, інфляційне зростання прибутку. З метою усунення впливу інфляційних процесів на обігові кошти доцільно індексувати всі їх елементи. Суму індексації, отриману внаслідок такого заходу, доцільно заносити до фонду поповнення власних обігових коштів підприємства. Це дасть змогу об'єктивно підходити до обліку й аналізу обігових коштів.

Важливим джерелом поповнення обігових коштів може стати й частина інфляційного прибутку, для розрахунку й вилучення якого можна застосовувати методику, запропоновану М.І. Литвином [3].

Розрахунок величини інфляційного прибутку ґрунтується на структурі виручки від реалізації продукції, робіт і послуг. У складі виручки від реалізації визначають: матеріальні витрати; заробітну плату і відрахування на соціальні заходи; амортизацію; непрямі податки та інші обов'язкові платежі; інші витрати; прибуток від реалізації. Використовуючи чотири індекси (по відпускних цінах за товари, роботи; по закупівельних цінах на сировину, матеріали та ін.; по коефіцієнту переоцінки основних фондів; по інфляційному зростанню (індексації) оплати праці), проводять розрахунок виручки від реалізації та її складових і визначають вплив інфляційних процесів у відсотках. При порівнянні прибутку звітного періоду з прибутком базовим на підставі вищезгаданої методики розраховують приріст прибутку за рахунок інфляції.

Ще одна проблема формування і використання оборотних коштів підприємств пов'язана із сповільненням реалізації продукції, несвоєчасним надходженням коштів від її реалізації на рахунок виробника. Дія цих факторів зумовлена низькою купівельною спроможністю населення, рівень якої за 1991–1998 рр. становить 16,5–20,2% від рівня 1990 р., та погіршенням платіжної дисципліни, що призводить до росту дебіторської заборгованості.

Необхідна умова підвищення ефективності використання оборотних коштів – продумана, економічно обґрунтована потреба в них. Тобто визначення такого їх оптимального розміру, який би при мінімальних виробничих запасах забезпечив безперервне виробництво.

В умовах зростаючої конкуренції все частіше спеціалістами висловлюється думка про те, що вигідніше прискорити оборотність оборотних коштів, ніж намагатись отримати максимальний прибуток на кожну одиницю товару, що реалізується. Необхідними напрямками прискорення оборотності оборотних коштів в сучасних умовах господарювання слід вважати: організацію роботи служб матеріально-технічного забезпечення на принципах логістики; скорочення витрат матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів на одиницю продукції; прискорення реалізації продукції шляхом створення власної торговельної мережі; дотримання платіжної дисципліни; підвищення конкурентоздатності продукції.

1. Бойков В. Проблемы оборотных средств предприятий отрасли // Полиграфия. 1999. № 2. 2. Драгун Л.М., Левченко В.Ф., Бондаренко О.Л. Удосконалення аналізу ефективності використання обігових коштів підприємства // Фінанси України. 1998. № 12. 3. Литвин М.И. Как определять плановую потребность в оборотных средствах // Финансы. 1997. № 1. 4. Петленко Ю.В. Проблеми забезпечення обіговими коштами виробничих підприємств в умовах економічної кризи // Фінанси України. 1998. № 9.

УДК 336.6

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ВНУТРІШНІ МЕХАНІЗМИ

Н.І. Передерієнко

Розглядається коло питань антикризового управління підприємств у сучасних умовах господарювання. Сформульовані стадії кризових ситуацій, зміст і послідовність розробки політики антикризового управління. Запропоновані шляхи запобігання банкрутству в залежності від стадій кризових ситуацій.